

Vragenboekje

Voor dit examen zijn maximaal 52 punten te behalen; het examen bestaat uit 20 vragen en een samenvattingsopdracht. Voor elk vraagnummer is aangegeven hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Geef niet meer antwoorden (zinnen, redenen, voorbeelden e.d.) dan er worden gevraagd. Als er bijvoorbeeld één zin wordt gevraagd en je antwoordt met meer dan één zin, dan wordt alleen de eerste zin in de beoordeling meegeteld.

Tekst 1 Het laatste taboe: Nederland is vol

In het tekstgedeelte van de alinea's 2 t/m 4 staan de alinea's 2-3 enerzijds en alinea 4 anderzijds met elkaar in verband.

- 1p **1** ■ Benoem dat verband door één van de volgende vier reeksen te kiezen:
- A argument – tegenargument
  - B oorzaak – gevolg
  - C probleemstelling – uitwerking
  - D uitspraak – relativering van de uitspraak

- 1p **2** ■ Van welk soort argumentatie wordt vooral gebruik gemaakt in de alinea's 3, 5 en 6? Van argumentatie op basis van:
- A feitelijke gegevens
  - B oorzaken en gevolgen
  - C veronderstellingen
  - D voorbeelden

- 3p **3** □ In alinea 8 wordt overbevolking in Nederland vergeleken met die in de Derde Wereld. Zeg met eigen woorden waarom overbevolking in Nederland niet tot armoede en gebrek leidt.
Gebruik maximaal 25 woorden.

Tekst 1 kan worden onderverdeeld in vier delen, die kunnen worden voorzien van de volgende kopjes:

- 1 Ruimtegebrek in Nederland
- 2 Bevolkingsgroei aan banden
- 3 Ontkenning overbevolking in Nederland
- 4 Erkenning overbevolking in Nederland

- 1p **4** ■ Met welke alinea begint deel 2 *Bevolkingsgroei aan banden*?
- A alinea 3
  - B alinea 4
  - C alinea 5
  - D alinea 6
- 1p **5** ■ Met welke alinea begint deel 3 *Ontkenning overbevolking in Nederland*?
- A alinea 7
  - B alinea 8
  - C alinea 9
  - D alinea 10
- 1p **6** ■ Met welke alinea begint deel 4 *Erkenning overbevolking in Nederland*?
- A alinea 11
  - B alinea 12
  - C alinea 13
  - D alinea 14

Tussen bevolkingsgroei en toename van welvaart wordt op diverse plaatsen een oorzakelijk verband gelegd.

- 1p **7** □ Citeer een zin uit de tekst waar bevolkingsgroei als gevolg van toename van de welvaart wordt gezien.
- 1p **8** □ Citeer een zin uit de tekst waar welvaart als gevolg van bevolkingsgroei wordt gezien.
- 1p **9** ■ Welke zin geeft de hoofdstelling van tekst 1 het beste weer?
- A De bevolkingsgroei in Nederland moet beperkt worden.
  - B De sterke bevolkingsgroei drukt zwaar op de collectieve uitgaven, de ruimtelijke ordening en het milieu.
  - C Nederland is duidelijk te klein voor grootse plannen.
  - D Nederlanders zijn deel geworden van een cultuur van massaliteit en opeenhoping.

- 1p **10** ■ Van welke tekstsoort is sprake gelet op het schrijfdoel van de auteur?
- A beschouwing
  - B betoog
  - C een beschouwing met uiteenzettende elementen
  - D een betoog met uiteenzettende elementen

Tekst 2 De valkuil van de 'vol'-denkers

- 1p **11** ■ Wat is de hoofdstelling van de tekst *De valkuil van de 'vol'-denkers*?
- A De huidige overbevolking is door de te verwachten inkrimping een tijdelijk verschijnsel.
  - B De woningbehoefte in Nederland wordt vooral gestimuleerd door woonverdunding.
  - C Migratie van zowel Nederlanders als niet-Nederlanders draagt nauwelijks aan de bevolkingsgroei bij.
  - D Niet het aantal bewoners van een land is doorslaggevend voor hun ruimtebeslag, maar hun welvaart en leefstijl.

„Bewoners van het zeer dichtbevolkte Hongkong zijn niet ongelukkiger dan Chinese boeren op het lege platteland” (r. 16–17). Deze bewering wordt ondersteund met het argument dat de bevolkingsdruk op Hongkong toeneemt (zie r. 17–18).

- 1p **12** ■ Is dit een overtuigend argument? Kies de beste van de hieronder genoemde mogelijkheden:
- Trommelen onderbouwt zijn uitspraak
- A onvoldoende, want hij gaat alleen in op Hongkong en niet op het platteland.
  - B onvoldoende, want hij gaat niet in op de beleving van de bewoners.
  - C voldoende, want het is vanzelfsprekend dat mensen liever in een welvarende stad wonen dan in dunbevolkte arme streken.
  - D voldoende, want het toenemen van de bevolkingsdruk kan alleen maar veroorzaakt worden door de aantrekkelijkheid van het leven in Hongkong.

In regel 32 is sprake van een 'landelijk gemiddelde'.

- 1p **13** ■ Welk landelijk gemiddelde wordt hier bedoeld?
- A het aantal alleenstaanden in één huis
  - B het aantal bewoners in één huis
  - C het aantal mensen dat alleen woont
  - D het aantal mensen dat niet in gezinsverband woont

Uit de titel *De valkuil van de 'vol'-denkers* kun je opmaken dat mensen als Van Nederpelt een denkfout hebben gemaakt.

- 4p **14** □ Welke denkfout is dat volgens Trommelen?
Gebruik maximaal 30 woorden.

- 1p **15** ■ Welke bedoeling heeft Trommelen met zijn tekst?
Hij wil vooral
- A aantonen dat het gevoel van overbevolking voor Nederland helemaal niet opgaat.
  - B bevestigen dat een keurige Nederlander als Van Nederpelt inderdaad een taboe heeft doorbroken.
  - C erop wijzen dat de mensen in drukbevolkte wooncentra niet ongelukkiger zijn dan die op het lege platteland.
  - D uitleggen dat overbevolking een relatief begrip is, dat te maken heeft met economische omstandigheden.

Vragen bij tekst 1 en 2

In alinea 5 van tekst 1 presenteert Van Nederpelt cijfermatige gegevens met betrekking tot de bevolkingsaanwas. Ook Trommelen geeft daar in alinea 8 van tekst 2 gegevens over.

- 1p **16** ■ Wat is het effect van deze gegevens van Trommelen?
- A Ze helpen mee de visie van Van Nederpelt te bestrijden.
  - B Ze ondersteunen alleen de eigen visie van Trommelen.
  - C Ze ondersteunen de visie van Van Nederpelt.
  - D Ze spelen geen rol in de behandeling van het onderwerp.

Uit de teksten blijkt dat Van Nederpelt en Trommelen een verschillende opvatting hebben over het begrip overbevolking.

- 3p **17** □ Leg uit waar dat verschil van opvatting uit bestaat.
Betrek de visie van beide auteurs herkenbaar in je formulering.
Gebruik maximaal 30 woorden.

Op het artikel *Het laatste taboe: Nederland is vol* werd gereageerd door lezers van *de Volkskrant*. Een van de ingezonden stukken eindigt met de volgende woorden:

fragment

Nederland is een klein deeltje van Europa, waarbinnen wij ons vrij kunnen bewegen. Sterker nog, een groot deel van de wereld is voor ons vrij toegankelijk. Voor de Nederlander is er dus ruimte zat. De mensen uit veel ontwikkelingslanden hebben minder bewegingsvrijheid en zijn in grote delen van de wereld niet welkom. Het is niet het gebrek aan ruimte, maar het gebrek aan de wil om de ruimte te delen met hen die wellicht ook iets van onze welvaart zullen meenemen. In dat licht blijven de woorden „Nederland is vol” een vieze bijsmaak houden.

Door de slotzin „In dat licht blijven de woorden ‘Nederland is vol’ een vieze bijsmaak houden”, lijkt het alsof de brieveschrijver Van Nederpelt in het kamp van de rechts-extremisten manoeuvreert.

- 1p **18** ■ Is dit terecht of ten onrechte door de brieveschrijver gedaan?
Gezien de tekst van Van Nederpelt is dit
- A ten onrechte, want Van Nederpelt gaat in op de migratie van Nederlanders en niet-Nederlanders.
  - B ten onrechte, want volgens Van Nederpelt is Nederland als gevolg van het geboorteoverschot te vol.
  - C terecht, want Van Nederpelt pleit voor gezinsplanning, niet alleen in de ontwikkelingslanden, maar ook in Nederland.
  - D terecht, want Van Nederpelt probeert het taboe op de uitspraak ‘Nederland is vol’ te doorbreken.

De tekst van Jeroen Trommelen *De valkuil van de ‘vol’-denkers* is een reactie op het eerder verschenen artikel van Van Nederpelt.

De kwestie ‘Nederland is vol’ kent bij beide auteurs diverse (deel)aspecten.

- 1p **19** ■ Welke aspecten krijgen de meeste nadruk? Maak een keuze uit de onderstaande mogelijkheden.
- A Van Nederpelt bespreekt vooral het milieu-aspect en het ruimtelijke aspect, Trommelen vooral het ruimtelijke en het demografische aspect.
  - B Van Nederpelt bespreekt vooral het ruimtelijke en het demografische aspect, Trommelen vooral het ruimtelijke en het economische aspect.
  - C Van Nederpelt bespreekt vooral het ruimtelijke en het economische aspect, Trommelen vooral het economische aspect en het milieu-aspect.
  - D Zowel van Nederpelt als Trommelen bespreken vooral het demografische aspect.

In de slotzin van zijn tekst vraagt Van Nederpelt zich af waarom Nederland zich niet inspannt voor gezinsplanning in eigen land.

- 3p **20** □ Formuleer het beargumenteerde antwoord dat Trommelen op die vraag zou geven.
Gebruik maximaal 30 woorden

Tekst 3 Ongemakkelijke kwesties

- 23p **21** □ Maak een goedlopende samenvatting in correct Nederlands van de tekst *Ongemakkelijke kwesties* in maximaal 200 woorden. Zorg ervoor dat deze samenvatting begrijpelijk is voor iemand die de oorspronkelijke tekst niet kent. Neem in je tekst op:
- wat kenmerkend is voor de westerse cultuur;
  - welke centrale stelling de auteur daaromtrent naar voren brengt;
  - welke argumenten de auteur gebruikt ter ondersteuning van zijn centrale stelling;
  - met welk belangrijk – Nederlands – maatschappelijk probleem de auteur zijn stellingname in verband brengt;
  - welk standpunt de auteur daarbij inneemt;
  - met welke redenering hij dit standpunt onderbouwt.
-

Einde